

УДК 378+001.2

*ОЛЕКСАНДРА КУЗЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри українознавства і філософії, Івано-Франківський національний медичний університет, Україна
ORCID ID 0000-0003-1900-1196
oleksandrakuz@ukr.net*

*ОЛЬГА БЛАГА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальноправових та гуманітарних дисциплін, Івано-Франківський інститут "Одеська юридична академія", Україна
ORCID ID 0000-0002-4924-8491
olablaga168@gmail.com*

*ПЕТРО КУЗЕНКО, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації, Навчально-науковий інститут мистецтв, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, Україна
ORCID ID 0000-0003-4384-7650
petro.kuzenko@pnu.edu.ua*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ "ЛЮДИНА – ЛЮДИНА" ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ СУЧАСНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

OLEXANDRA KUZENKO, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Ukrainian Studies and Philosophy, Ivano-Frankivsk National Medical University, Ukraine

OLHA BLAHA, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of General Law and Humanitarian Disciplines, Ivano-Frankivsk Institute "Odesa Law Academy", Ukraine

PETRO KUZENKO, Candidate of Art History, Associate Professor of the Department of Fine and Decorative Arts and Restoration Educational and Scientific Institute of Arts, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ukraine

FORMATION OF THE PROFESSIONAL IMAGE OF FUTURE SPECIALISTS IN THE "HUMAN – TO – HUMAN" SPHERE AS AN IMPORTANT COMPONENT OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN MODERN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

У статті розкрито актуальні аспекти формування професійного іміджу фахівців у сфері "людина – людина" як запоруки їх кар'єрного зростання та самореалізації у професійній діяльності. Обґрунтовано необхідність формування індивідуального професійного іміджу, починаючи зі студентських років. Визначено основні структурні компоненти професійного іміджу в майбутніх педагогів, медиків, юристів

та основні етапи їх формування. Акцентується, що в освітньому процесі сучасних закладів вищої освіти необхідно забезпечити спеціальні педагогічні умови для формування професійного іміджу здобувачів освіти. Наведено досвід Івано-Франківського національного медичного університету в організації інноваційного освітнього проекту "Я Фахівець" з метою опанування майбутніми і теперішніми фахівцями у сфері охорони здоро-

в'я навичками індивідуального професійного позиціонування та формування особистого бренду.

Ключові слова: професійний імідж, формування, професійна підготовка, педагогі, медики, юристи, педагогічні умови.

Summary. The current aspects of the formation of the specialists professional image in the "human – to – human" sphere as a guarantee of their career growth and self-realization in professional activity are revealed in the article. The need to form an individual professional

image, starting from the student years, is substantiated. The main structural components of the professional image of future teachers, medics, lawyers and the main stages of their formation are determined. It is emphasized that in the educational process of modern higher education institutions is necessary to provide special pedagogical conditions for the formation of the professional image of education seekers. The experience of Ivano-Frankivsk National Medical University in organizing an innovative educational project "I am a Specialist" is presented with the aim of mastering the skills of individual professional positioning and personal brand formation by future and current healthcare professionals.

Key words: professional image, formation, professional training, teachers, medics, lawyers, pedagogical conditions.

Мета: розкрити значення формування професійного іміджу фахівців у сфері "людина – людина" в освітньому процесі ЗВО.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Імідж, будучи важливою складовою особистісного статусу, утверджувався у суспільній свідомості в різні періоди цивілізаційного поступу людства. У сучасному світі став запорукою активного кар'єрного зростання, успіху в реалізації авторських проєктів, досягнення найкращих результатів у професійній діяльності, а відтак і економічної стабільності. Формування індивідуального професійного іміджу є важливим для фахівців у різних сферах діяльності, проте для представників професій "людина – людина" має виняткове важливе значення.

Успішна реалізація професійних завдань фахівців у сфері "людина – людина", зокрема, педагогів, медиків, юристів та ін. безпосередньо залежить від їх професійного іміджу, що визначає ступінь довіри, позитивне сприйняття цільовою аудиторією та налагодження ефективної комунікації і зворотньо-

го зв'язку з пацієнтами, вихованцями (учнями, студентами), клієнтами. Позитивний професійний імідж, як правило, впливає і на рішення працедавців, тому на ринку праці фахівець із сформованим індивідуальним іміджем готовий працювати над його формуванням чи корекцією стає значно конкурентоспроможнішим.

Аналіз досліджень і публікацій. Науковий аналіз сутності професійного іміджу, його структурних компонентів та проблемних аспектів формування у представників різних видів діяльності започатковано у другій половині ХХ століття. Попри те, що цей напрям наукових досліджень є дещо молодим, сучасна іміджологія включає цілісний комплекс наукових концепцій, підходів та методів наукових досліджень, що відображено в численних працях зарубіжних і українських учених.

Для значної кількості наукових підходів характерне вирішення завдань теоретико-методологічної ідентифікації сутності поняття "імідж" (англ. image – зображення; від лат. imitari – удавати). Учені для визначення цього поняття традиційно вживають такий семантичний ряд понять, як: "образ", "імітація", "зображення", "відображення" (Лаврентій, 2017). Дефініція "імідж" у сучасній науці розглядається з мультидисциплінарної позиції, поєднуючи дослідження в галузі політології, соціології, психології, педагогіки тощо.

З точки зору соціології імідж розглядається як явище суспільного життя чи феномена індивідуальної, групової або ж масової свідомості, що дозволяє його носію адаптуватися до соціального довкілля.

Поняття "імідж" у політологічних студіях вивчається, передусім, у контексті формування іміджу держави, суспільства, певних політичних структур і суб'єктів. У політологічному підході імідж – це спеціально сформоване в індивідуальній, груповій чи масовій свідомості уявлення, яке базується на стереотипах, а також емоційно забарвлений образ, створений відпо-

відно до запитів цільової аудиторії. Результати аналізу наукових інтерпретацій сутності іміджу в політології дозволяють акцентувати на символічності, інформативності та динамічності феномена внаслідок цілеспрямованих професійних зусиль.

Значні теоретичні і практичні досягнення у розкритті сутності поняття "імідж" зосереджено у психології. У психологічних дослідженнях імідж трактується як символічний, соціально-психологічний феномен, який може формуватися стихійно чи свідомо. Завдяки йому утверджується уявлення про характерні ознаки об'єкта, засновані на суб'єктивному сприйнятті. У дослідженнях галузі психології визначено структуру професійного іміджу. Серед значущих якостей носія іміджу психологами визначено: індивідуально-особистісні якості; комунікативні вміння; зовнішній вигляд і поведінка; здатність керуватися принципами дидактики; сформованість культури мови; особиста система цінностей тощо. У соціологічних дослідженнях, у свою чергу, теж визначаються структурні компоненти професійного іміджу. До них соціологи включають: 1) візуальний образ (костюм, зачіску, міміку, голос тощо); 2) внутрішній образ (темперамент, настрої, особисті якості); 3) спосіб мислення, дій, учинків; 4) простір життєдіяльності та спосіб життя (Варнавська, Чепок, 2024).

Сьогодні окремим напрямом досліджень у сучасній науці стала ідентифікація структурних компонентів і шляхів їх формування в майбутніх фахівців у сфері "людина – людина" – педагогів, лікарів, юристів. Так, проблему формування професійно важливих якостей педагогів двивчено у працях українських авторів: І. Зязюна, Г. Закорченної, Н. Кузьміної, А. Кузьмінського, І. Ніколаєску. У роботах Н. Тарасенко, О. Цокур, В. Шепель. Сформовано ключові поняття, які визначають позитивний імідж освітян, та закладено основи для виокремлення педагогічної іміджології.

Різні аспекти формування іміджу працівників у сфері охорони здоров'я вивчали українські дослідники К. Орду, І. Пасічник, О. Сікорська, К. Талалаєва, О. Уварова. Вони проаналізували структурні компоненти професійного іміджу лікаря та акцентувалися на необхідності його формування, починаючи із навчання в медичних ЗВО.

Професійний імідж юристів став предметом досліджень Я. Аронова, О. Гомзякової, С. Зайцевої, І. Ільїна, Л. Писаренко, О. Семенов, Л. Макаренко, С. Сливки, В. Тація, Б. Чупринського, С. Циганій та інших. Учені наголошують, що формування іміджу майбутнього юриста тісно пов'язане не лише з набуттям базової, комунікативної компетентностей та практичних навичок, а й вихованням професійної та етичної культури юриста в різноманітних її аспектах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основи професійного іміджу, готовність до його формування та корекції закладаються під час професійної підготовки в освітньому процесі ЗВО. У процесі фахової підготовки майбутніх педагогів систематично й послідовно формується усвідомлення ними ролі професійного іміджу сучасного освітянина, викладача.

Виходячи з розуміння професійного іміджу майбутніх фахівців у педагогічній галузі як інтегральної характеристики майбутнього професіонала, вмотивованого до опанування знань, умінь і навичок педагогічної діяльності, людини з гуманістичним світоглядом, усвідомленням необхідності навчатися впродовж життя, здатністю навчати і виховувати здобувачів освіти, формувати в них систему цінностей цивілізованого суспільства, сучасними українськими вченими обґрунтовано педагогічні умови формування позитивного іміджу майбутніх педагогів. У дослідженні Л. Грень та М. Курбанової аргументовано важливість значення особистісних, індивідуальних якостей здобувачів освіти, їх вмотивованості і готовності до формування індивідуального про-

фесійного іміджу педагога. Учені слушно зауважують, що які форми і методи не було б упроваджено в освітній процес ЗВО задля формування педагогічного іміджу студентів, їх дієвість забезпечується виключно спрямованістю здобувачів на: 1) оволодіння спеціальними знаннями, опануванням компетентностями, необхідними для виконання професійних завдань педагога; 2) вмотивованість для успішного навчання та реалізації практичних навичок під час проходження педагогічної практики; 3) усвідомлення цінності дитинства, гуманного ставлення до своїх майбутніх учнів (вихованців) (*Грень, Курбанова, 2022*).

У дослідженні Л. Куземко зазначається, що в процесі професійної підготовки майбутніх педагогів задля формування індивідуального професійного іміджу доцільно, передусім, у ЗВО забезпечити умови для розвитку у студентів мотивації та визначення особистісно професійної траєкторії у створенні власного позитивного іміджу педагога. Другим важливим чинником у реалізації означеного завдання вчені вважають уведення у зміст освітнього процесу ЗВО завдань, пов'язаних з формуванням позитивного професійного іміджу майбутніх педагогів. Це, зі свого боку, спрямовується на створення умов для опанування ґрунтовними і системними знаннями про структурні компоненти педагогічного іміджу та методи їх побудови, розвитку і корекції. Як третій чинник автори розглядають активізацію пізнавальної діяльності майбутніх педагогів, зокрема свідоме оволодіння навичками самопізнання, самовдосконалення, а відтак і проектування позитивного іміджу педагога (*Куземко, 2020*).

Вважаємо слушним твердження, що формування індивідуального професійного іміджу майбутніх фахівців у сфері "людина – людина" започатковується у студентські роки. З цією метою ЗВО має забезпечити спеціальні педагогічні умови, проте пріоритетне значення у досягненні успіху належить осо-

бистій вмотивованості майбутніх педагогів, починаючи від вибору професії, активності у професійній підготовці, готовності до навчання, самовдосконалення і професійного саморозвитку упродовж життя. Завдяки вмотивованості до іміджотворчої діяльності студенти активно здобувають спеціальні знання, спостерігають за професіоналами, відвідують тренінги і майстер-класи, які проводять експерти своєї галузі.

У контексті аналізу педагогічних умов, створених у ЗВО для формування професійного іміджу майбутніх фахівців у сфері "людина – людина" доцільно згадати інноваційний освітній проєкт Івано-Франківського національного університету "Я Фахівець", спрямований на формування особистого бренду майбутніх і сучасних фахівців у сфері охорони здоров'я. Для майбутніх лікарів, фізичних терапевтів, косметологів та ін. було запропоновано тренінги і майстер-класи від фахівців у галузі іміджмейкінгу. Так, 30 вересня 2025 року в ІФНМУ відбулася зустріч із засновником рекламної агенції "PYROMIDA", відомим фахівцем у галузі реклами та дизайну Володимиром Шевченком. Його лекція "Персональний бренд лікаря" стала першим заходом у межах проєкту "Я Фахівець". Спікер поділився досвідом роботи у сфері реклами та дизайну, пояснив, чому для медичних фахівців важливо створювати власний бренд і яким чином ефективно позиціонувати себе у професійному середовищі; використовувати сучасні інструменти маркетингу; досягати високого рівня довіри пацієнтів через особисту комунікацію, що є важливими структурними компонентами формування особистого професійного іміджу медика. Захід викликав жвавий інтерес не тільки серед студентів, а й викладачів. Учасники отримали відповіді на свої запитання, практичні поради та почули реальні кейси з професійного досвіду експерта.

Освітній проєкт ІФНМУ "Я Фахівець" розпочався з чотирьох зу-

стрічей, під час яких студенти дізналися про бренд у медицині, роль комунікацій, інновації, бізнесові та юридичні аспекти професійної діяльності. Студенти в межах цього проєкту отримали також змогу відвідати тренінги: SMM-спеціалістки С. Кузенко на тему "Я-бренд. Про роль та формування особистого бренду"; Т. Товарницької, засновниці та CEO компанії "КОСМО-ЕСТЕТЛЮКС" "Інновації та бізнес у медицині й косметології: як побудувати успішну практику та уникнути помилок на старті"; професорки О. Децик "Медична практика – бізнес чи мистецтво?" (в ІФНМУ стартував проєкт "Я Фахівець: створення власного бренду у медицині"). Саме завдяки ініціативності та енергії студентів і відкритості до інновацій ІФНМУ втілює сучасні освітні формати й допомагає майбутнім медикам не тільки опанувати фахові знання й уміння, а й розвивати навички індивідуального професійного позиціонування як важливого чинника формування професійного іміджу майбутнього лікаря.

У формуванні професійного іміджу майбутнього лікаря дослідники виокремлюють наступні етапи: 1) самоаналіз та оцінка особистого стартового потенціалу; 2) робота над створенням зовнішнього образу (стиль одягу, зачіски, косметики); 3) удосконалення комунікативних навичок; 4) набуття професіоналізму (самоосвіта, участь у семінарах, конференціях тощо) (Ждан В. М., Кітура Є. М., Бабаніна М. Ю., Кир'яна О. А., Ткаченко М. В., 2021).

За визначенням І. Пасічника, професійний імідж лікаря – це образ, який повністю відповідає специфічним особливостям професії. Також він відображає уявлення про лікаря як фахівця, яке складається у його пацієнтів, колег, керівництва і підлеглих. Погоджуємося з констатацією ученим факту, що, на превеликий жаль, сьогодні в Україні поширене негативне ставлення до лікарів, яке в більшості випадків зумовлюється і складовими професійного іміджу, пов'язаними

не тільки з рівнем професійної підготовки, а й зовнішнім виглядом, манерою поведінки, комунікативною компетентністю, наявністю емпатії, тактовності, ввічливості, здатністю дотримуватися конфіденційності (Пасічник, 2013).

Розглядаючи педагогічні умови формування професійного іміджу майбутніх лікарів, учені О. Сікорська та К. Орду акцентують, що професійний імідж майбутнього лікаря є цілісним образом конкурентоспроможного випускника медичного ЗВО, у якого сформовані професійна, соціальна, інформаційно-комунікативна компетентності та професійно-комунікативна культура. Відтак цей образ в умовах медичної реформи України визначає рольову відповідність випускника стандартам медичної професії та їх гармонізацію із системою охорони здоров'я ЄС (Сікорська, Орду, 2021).

На процес формування професійного іміджу майбутнього юриста як інтегративної багаторівневої професійно-особистісної якості, у якій синтезовано спеціальні знання, уміння, ціннісні установки, обумовлені метою і завданнями професійної комунікації на засадах взаємоповаги, взаєморозуміння та взаємозбагачення, безпосередньо впливають правова спеціалізація та юридична сфера діяльності (Короткова, 2019).

Особливості іміджотворення майбутніх юристів у ЗВО синтезують професійні та міждисциплінарні знання, зокрема у сфері лінгвістики, логіки, соціології, психології тощо, комунікативні та дискурсивні вміння, соціокультурні навички, стратегічні компетентності, мотиваційно-ціннісний та ціннісно-смісловий компоненти майбутнього фахівця.

Майбутні юристи повинні володіти високим рівнем громадянської та правової культури, служити взірцем у дотриманні вимог законодавства, етики та справедливості. Вони мають демонструвати високий стандарт поведінки та професіоналізму, щоб сформувати індивідуальний професійний імідж, влас-

ний авторитет та здобути довіру з боку клієнтів, колег та суспільства зокрема.

Отже, професійний імідж юриста – це цілісний образ, що поєднує високий професіоналізм та зовнішні прояви фахівця, формуючи довіру у клієнтів та колег, та ґрунтується на чесності, компетентності, відповідальності, дотриманні законності й моральних норм, відображає внутрішні переконання фахівця про верховенство права (Гудима, 2024; Короткова, 2019; Куліда, 2020).

Формування професійного іміджу юристів у ЗВО відбувається у процесі викладання таких навчальних дисциплін, як: "Правова риторика", "Ораторське мистецтво", "Професійна етика юриста", "Українська мова (за професійним спрямуванням)", "Правова лінгвістика" та інші. Крім того, активна участь студентів у семінарах, наукових конференціях, moot courts (імітації судових засідань), практика в органах й інституціях правового виховання та просвіти, стажування сприяють формуванню навичок володіння стратегією самопрезентації через саморозкриття. Тобто вміння діагностувати власні можливості, розробляти індивідуальні моделі поведінки, синтезувати логіку мислення та мовлення, розвивати професійні та комунікативні вміння і навички, оволодіння основами професійного етикету, заняття самоосвітою в напрямі обраної юридичної спеціальності сприяють розвитку та вдосконаленню професійного іміджу.

У процесі навчання професійний імідж формується через підвищення інтелектуальних здібностей майбутнього фахівця, розвиток особливостей його індивідуального мислення, формування мотивації до професійної діяльності, виховання емоційно-вольової сфери особистості, моральних якостей, спрямованості та культури поведінки.

Також вагомим показниками професійного іміджу є культура ділового спілкування: уміння взаємодіяти з іншими, узгоджувати

свої дії, розподіляти функції, впливати на аудиторію, наприклад, під час судових засідань, налагоджувати взаєморозуміння з клієнтами, колегами, партнерами у спілкуванні, психологічний зміст спілкування та спільної діяльності (Криштанович, Стоділко, 2025).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, важливою складовою професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі освіти, охорони здоров'я та юриспруденції, які є класичним прикладом професійної діяльності напряму "людина – людина", є формування особистого професійного іміджу. В освітньому процесі сучасних ЗВО правомірно відводиться важливе місце цьому напряму професійної підготовки. Проте без вмотивованості і активної позиції щодо створення індивідуального професійного іміджу самих здобувачів його зреалізувати надзвичайно складно або ж навіть неможливо. Завдяки вмотивованості до іміджотворчої діяльності студенти активно здобувають спеціальні знання, спостерігають за професіоналами, відвідують тренінги і майстер-класи, які проводять експерти у своїй галузі, а відтак і розвивають навички індивідуального професійного позиціонування як важливого чинника формування професійного іміджу.

Подальші дослідження можуть зосереджуватися на порівняльному аналізі методик формування індивідуального професійного іміджу в українських і зарубіжних ЗВО.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Варнавська, І. В., Чепок, Р. В. (2024). Основні чинники професійного іміджу педагога. *Таврійський науковий вісник*, 20, 228–233.

В ІФНМУ стартував проєкт ЯФахівець: створення власного бренду у медицині. URL <https://surl.li/bouyrb>.

Грень, Л., Курбанова, М. (2022). Шляхи формування професійного іміджу майбутнього фахівця освітніх, педагогічних наук у закла-

дах вищої освіти: порівняльний аналіз вітчизняного і зарубіжного досвіду. *Теорія і практика управління соціальними системами*, 4, 26–36.

Гудима, М. (2024). Професійна культура юриста: загальний аналіз. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 86 (1), 52–57.

Ждан, В. М., Кітура, Є. М., Бабаніна, М. Ю., Кир'ян, О. А., Ткаченко, М. В. (2021). Формування сучасного іміджу викладача вищої школи. *Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи. Зб. статей VI Міжнар. наук.-практ. конф.* Полтава, 25–26 листоп. 2021 р. Полтава, 10–13.

Короткова, Ю. (2019). Формування міжкультурної компетентності майбутніх юристів під час базової підготовки в закладі вищої освіти. *Освітологічний дискурс*, 3–4 (26–27), 48–60.

Криштанович, С. В., Стоділко Д. Ю. (2025). Формування професійного етикету у майбутніх юристів: проблеми та підходи в освітньому процесі. *Суспільство та національні інтереси*, 4(12), 200–209.

Куземко, Л. В. (2020). Формування іміджу педагога як складник його особистісно-професійного розвитку. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 71 (2), 127–131.

Куліда, О. О. (2020). Педагогічні умови формування професійної позиції майбутніх юристів у процесі професійної підготовки в закладах вищої освіти. *Теорія і методика професійної освіти*, 21 (2), 139–143.

Лаврентій, А. С. (2017). Основні підходи до ідентифікації іміджу, його структурних складових та функціонального простору реалізації. *Інвестиції: практика та досвід*, 20, 123–128.

Пасічник, І. (2013). Проблеми формування професійного іміджу майбутнього лікаря. URL <https://surl.li/iwujdz>

Сікорська, О., Орду, К. (2021).

Формування професійного іміджу майбутніх лікарів як педагогічна проблема. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 41 (3), 211–216.

REFERENCE

Varnavska, I. V., Chepok, R. V. (2024). Osnovni chynnyky profesiinoho imidzhu pedahoha. [The main factors of the professional image of a teacher]. *Tavriiskyi naukovyi visnyk*, 20, 228–233 [in Ukrainian].

V IFNMU startuvav proiekt "YaFakhivets: stvorennia vlasnoho brendu u medytsyni". [The I am a Specialist project has been launched at IFNMU: creating your own brand in medicine]. URL <https://surl.li/bouyrb> [in Ukrainian].

Hren, L., Kurbanova, M. (2022). Shliakhy formuvannia profesiinoho imidzhu maibutnoho fakhivtsia osvity, pedahohichnykh nauk u zakladakh vyshchoi osvity: porivnialnyi analiz vitchyznianoho i zarubizhnoho dosvidu. [Ways of forming the professional image of a future specialist in educational and pedagogical sciences in higher education institutions: a comparative analysis of domestic and foreign experience]. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnymy systemamy – Theory and practice of social systems management*, 4, 26–36 [in Ukrainian].

Hudyma, M. (2024). Profesiina kultura yurysta: zahalnyi analiz. [Professional culture of a lawyer: a general analysis]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu*, 86 (1), 52–57 [in Ukrainian].

Zhdan, V. M., Kitura, Ye. M., Babanina, M. Yu., Kyrian, O. A., Tkachenko, M. V. (2021). Formuvannia suchasnoho imidzhu vykladacha vyshchoi shkoly. [Formation of the modern image of a higher education teacher]. *Aktualni pytannia lnhvistyky, profesiinoy lnhvododydaktyky, psykhologhii i pedahohiky vyshchoi shkoly – Current issues of linguistics, professional linguistic didactics, psychology and pedagogy of higher*

education. Zb. statei VI Mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Poltava, 25–26 lystop. 2021 r. Poltava, 10–13 [in Ukrainian].

Korotkova, Yu. (2019). Formuvannia mizhkulturnoi kompetentnosti maibutnikh yurystiv pid chas bazovoi pidhotovky v zakladi vyshchoi osvity. [Formation of intercultural competence of future lawyers during basic training in a higher education institution]. *Osvitohichnyi dyskurs – Educational discourse*, 3–4 (26–27), 48–60 [in Ukrainian].

Kryshtanovych, S. V., Stodilko D. Yu. (2025). Formuvannia profesiinoho etyketu u maibutnikh yurystiv: problemy ta pidkhody v osvitnomu protsesi. [Formation of professional etiquette in future lawyers: problems and approaches in the educational process]. *Suspilstvo ta natsionalni interesy – Society and national interests*, 4(12), 200–209 [in Ukrainian].

Kuzemko, L. V. (2020). Formuvannia imidzhu pedahoha yak

skladnyk yoho osobystisno-profesiinoho rozvytku. [Formation of the image of a teacher as a component of his personal and professional development]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh – Pedagogy of the formation of a creative personality in higher and general education schools*, 71 (2), 127–131 [in Ukrainian].

Kulida, O. O. (2020). Pedahohichni umovy formuvannia profesiinoyi pozytsii maibutnikh yurystiv u protsesi profesiinoyi pidhotovky v zakladakh vyshchoi osvity. [Pedagogical conditions for the formation of the professional position of future lawyers in the process of professional training in higher education institutions]. *Teoriia i metodyka profesiinoyi osvity – Theory and methods of professional education*, 21 (2), 139–143 [in Ukrainian].

Lavrentii, A. S. (2017). Osnovni pidkhody do identyfikatsii imidzhu,

yoho strukturnykh skladovykh ta funktsionalnogo prostoru realizatsii. [Basic approaches to identifying the image, its structural components and functional space of implementation]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 20, 123–128 [in Ukrainian].

Pasichnyk, I. (2013). Problemy formuvannia profesiinoho imidzhu maibutnogo likaria. [Problems of forming the professional image of a future doctor]. URL <https://surl.li/iwujdz> [in Ukrainian].

Sikorska, O., Ordu, K. (2021). Formuvannia profesiinoho imidzhu maibutnikh likariv yak pedahohichna problema. [Formation of the professional image of future doctors as a pedagogical problem]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current issues of the humanities*, 41, 3, 211–216 [in Ukrainian].

Стаття надійшла 10.11.2025 р.

